

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 115/2010-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 23. marca 2010 predbežne prerokoval sťažnosti Z. S., V., E. S., V., Z. B., V., a V. L., V., zastúpených advokátom JUDr. M. Z., Advokátska kancelária, D., vo veci namietaného porušenia ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Dunajská Streda v konaní vedenom pod sp. zn. 3 T 31/04 a takto

r o z h o d o l :

1. Sťažnosť Z. S. vedenú pod sp. zn. III. ÚS 115/2010, E. S. vedenú pod sp. zn. III. ÚS 116/2010, Z. B. vedenú pod sp. zn. III. ÚS 117/2010 a V. L. vedenú pod sp. zn. III. ÚS 118/2010 s p á j a na spoločné konanie, ktoré bude ďalej vedené pod sp. zn. III. ÚS 115/2010.

2. Sťažnosti Z. S., E. S., Z. B. a V. L. odmieta ako podané zjavne neoprávnenými osobami.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) boli 22. februára 2010 doručené sťažnosti Z. S., E. S., Z. B. a V. L. (ďalej len „sťažovatelia“), vo veci namietaného porušenia ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Dunajská Streda (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 3 T 31/04.

Z obsahu predložených sťažností vyplýva, že sťažovatelia vystupujú ako poškodení v trestnom konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 3 T 31/04, ktorému bola vec odstúpená Okresným súdom Galanta. Okresný súd uznesením z 26. mája 2004 neprijal podanú obžalobu a vec „*vrátil na došetrenie*“. Krajský súd v Trnave však svojím uznesením z 12. augusta 2004 predmetné uznesenie okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na konanie a rozhodnutie.

Sťažovatelia argumentujú, že vo veci bolo obvinenie vznesené ešte v roku 2003 a dosiaľ nebolo trestné konanie ukončené. V postupe súdu, ktorý viackrát odročil hlavné pojednávanie, vidia sťažovatelia prietahy v konaní, ktoré podľa ich názoru nemožno odôvodňovať zložitou prípadu, „*nakoľko pojednávania boli odročované v podstate pre nepodstatné okolnosti, ale hlavne pre neprítomnosť buď obžalovaného alebo jeho obhajcu*“, a okresný súd „*nevyvodil opatrenia z neprítomnosti obžalovaného*“.

Sťažovatelia v závere uvádzajú, že v dôsledku pomalého postupu súdu zostávajú v stave dlhodobej právnej neistoty.

Vzhľadom na uvedené ústavnému súdu navrhujú, aby rozhodol, že postupom okresného súdu bolo porušené ich základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, priznal im primerané finančné zadost'učinenie v sume 1 000 €, a to každému z nich, ako aj náhradu trov konania.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

1. Podľa § 31a zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ak tento zákon neustanovuje inak a povaha veci to nevyklučuje, použijú sa na konanie pred ústavným súdom primerane ustanovenia zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“).

Podľa § 112 ods. 1 OSP v záujme hospodárnosti konania môže súd spojiť na spoločné konanie veci, ktoré sa u neho začali a skutkovo spolu súvisia alebo sa týkajú tých istých účastníkov.

Zákon o ústavnom súde nemá osobitné ustanovenie o spojení vecí, v súlade s citovaným ustanovením § 31a uvedeného zákona je však možné v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy použiť na prípadné spojenie vecí primerane ustanovenie § 112 ods. 1 OSP.

S prihliadnutím na obsah sťažností vedených ústavným súdom pod spisovými značkami uvedenými v bode 1 výroku tohto uznesenia a z tohto obsahu vyplývajúcu právnu a skutkovú súvislosť predložených sťažností rozhodol ústavný súd tak, ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto uznesenia.

2. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každú sťažnosť predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní sťažnosti ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jej prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia ústavný súd môže odmietnuť aj sťažnosť, ktorá je zjavne neopodstatnená.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom všeobecného súdu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom všeobecného súdu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, alebo z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (IV. ÚS 92/04, III. ÚS 168/05, IV. ÚS 221/05).

Podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde je ústavný súd viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone.

Sťažovatelia v III. bode svojej sťažnosti citujú okrem čl. 48 ods. 2 ústavy garantujúceho základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov aj čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) garantujúci právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote. Výslovnú námietku porušenia uvedeného článku dohovoru však sťažovatelia neuplatnili ani v petite sťažnosti a ani v obsahu jej odôvodnenia, preto sa ústavný súd postupujúc v zmysle § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde obmedzil len na preskúmanie označenej námietky porušenia čl. 48 ods. 2 ústavy.

Sťažovatelia namietajú porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v trestnej veci vedenej pod sp. zn. 3 T 31/04, v ktorej vystupujú v pozícii poškodených, a sú teda subjektmi tohto konania.

Účelom, podstatou a zmyslom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia orgánu verejnej moci. Ťažiskovým pojmom a komponentom uvedeného základného práva je to, že jeho ochrana sa uplatňuje vo veci účastníka, v jeho záležitosti. Uplatnenie tohto základného práva je spojené len s takou vecou (záležitosťou) účastníka konania pred súdom alebo iným orgánom právnej ochrany, ktorej prejednanie a rozhodnutie je zahrnuté do účelu procesného poriadku, ktorý upravuje postup orgánu verejnej moci pri prejednaní veci účastníka (I. ÚS 18/06, IV. ÚS 44/06, IV. ÚS 232/08).

Ústavný súd už vo svojej judikatúre uviedol, že akonáhle si poškodený v trestnom konaní uplatní svoj nárok na náhradu škody, vznikne prekážka pre jej paralelné uplatnenie v občianskoprávnom konaní. Preto konanie a rozhodovanie o nároku na náhradu škody v rámci trestného konania vo vzťahu k poškodenému spadá pod ochranu čl. 6 ods. 1 dohovoru (napr. I. ÚS 18/06, IV. ÚS 44/06, IV. ÚS 232/08).

Skutočnosť, že v niektorých prípadoch sú trestné súdy príslušné rozhodovať podľa povahy veci, či poškodená osoba má, alebo nemá byť účastníkom konania, alebo že môžu osobu uplatňujúcu si nárok na náhradu škody odkázať na občianskoprávne konanie, keď nie sú dostatočné dôkazy na stanovenie takéhoto nároku, nemôže mať vplyv na daný stav. Pokiaľ nebude vydané takéto rozhodnutie, poškodené osoby uplatňujúce si nárok na náhradu škody v trestnom konaní majú nárok profitovať zo záruk čl. 6 ods. 1 dohovoru, pretože takéto konania sú rozhodujúce pre určenie ich „občianskych práv“ (rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Krumpel a Krumpelová v. Slovensko z 5. júla 2005, § 40).

Z uvedeného vyplýva, že domáhanie sa ochrany práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a teda súčasne aj základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, v obsahu ktorých nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, III. ÚS 109/07, III. ÚS 228/09), poškodeným v rámci trestného konania je podmienené tým, aby bol uplatnený nárok na náhradu škody v trestnom konaní, ktoré

možno za určitých podmienok považovať za konanie vo veci poškodeného (jeho záležitosti).

Ústavný súd v súčinnosti s okresným súdom zistil, že sťažovatelia si v namietanom trestnom konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 3 T 31/04 nárok na náhradu škody neuplatnili, teda adhézne konanie vo svojej „záležitosti“ neiniciovali, a preto im v zmysle uvedenej judikatúry garancie vyplývajúce z čl. 48 ods. 2 ústavy v rámci predmetného trestného konania poskytnuté nie sú.

Vzhľadom na uvedené posúdil ústavný súd sťažnosť sťažovateľov ako podanú zjavne neoprávnenými osobami, a preto ju podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. marca 2010